

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
El.p.: LRVkanceliarija@lr.lt

Kopija:
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
El.p.: kanc@eimin.lt

Originalas paštu siunčiamas nebus

2019 m. gruodžio 5 d.
Vilnius

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3849, dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16¹, 17¹ ir 26 straipsnių pakeitimo ir 16² straipsnio panaikinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 ir dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3923“ projekto

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3849, dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16¹, 17¹ ir 26 straipsnių pakeitimo ir 16² straipsnio panaikinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 ir dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3923“ projektu (**Nutarimo projektas**) yra teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16¹, 17¹ ir 26 straipsnių pakeitimo ir 16² straipsnio panaikinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 (**Įstatymo projektas Nr. 1**), kuriuo yra siūloma nustatyti, kad Lietuvos Respublikoje verstis tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių gamyba, didmenine ir mažmenine prekyba, leidžiama tik turint nustatyta tvarka išduotas licencijas bei sureguliuoti susijusius klausimus, dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnių papildymo įstatymo projektu Nr. XIIIIP-3923 (**Įstatymo projektas Nr. 2**), kuriuo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui įtvirtinama teisė duoti privalomus nurodymus informacijos prieglobos paslaugų teikėjui, kai vykdoma vidaus ir tarpvalstybinė nuotolinė prekyba tabako gaminiais ir (ar) su tabako gaminiais susijusiais gaminiais, bei dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9(2) straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3849 (**Įstatymo projektas Nr. 3**), kuriuo yra siūloma uždrausti pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, jeigu nikotino turinčiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako skonį (**Skonių draudimas**)

Nacionalinė tabako gamintojų asociacija (NTGA) susipažino su parengtu Nutarimo projektu, Įstatymo projektais bei jį lydinčiais dokumentais ir, nustatytu terminu, teikia pastabas bei pasiūlymus.

NTGA Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai anksčiau jau teikė pastabas dėl Įstatymo projektų Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3, kuriuose pabrėžė, jog EBPO parengtuose „Pagrindinių reguliavimo kokybės ir veiklos rezultatų principuose“ yra rekomenduojama nuolat, sistemiškai vertinti reguliavimo poveikį ir tai, ar

išpildomi numatyti tikslai. Labai svarbu, kad vertinimas būtų atliekamas žiūrint ne iš reguliuotojo, bet iš tų, kurie yra reguliuojami, perspektyvos. Tik tokiu būdu valstybė gali suprasti, kokį poveikį piliečiams ar verslui sukelia aptariamas reguliavimas. EBPO teigimu, kiekvienas valstybinis reguliavimas turi turėti savo tikslą. Tad prieš įvedant naują reguliavimą, būtina nuolat atlikti esamo numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą ir įvertinti, ar jis efektyviai padeda pasiekti užsibrėžtą tikslą. Paaškęs, kad politika – neefektyvi, reguliavimo reikia arba atsisakyti, arba jį keisti. Tačiau ir šiuo atveju privalu atlikti numatomo reguliavimo efektyvumo vertinimą bei įvertinti jį per kaštų ir naudos prizmę, t.y. ar naujas reguliavimas tikrai sukels daugiau teigiamų nei neigiamų pasekmių.

Nors Įstatymo projektams **numatomo teisinio reglamentavimo poveikio vertinimas atliktas nebuvo**, tačiau „Pagrindinių reguliavimo kokybės ir veiklos rezultatų principuose“ suformuluotos nuostatos, kalbančios apie būtinybę kuo efektyviau ir kompleksiškiau reguliuoti teisinius santykius turėtų būti pritaikytinos ir Nutarimo projektui.

Minėto tikslingumo ir efektyvumo svarbą patvirtina ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatos (**TPĮ**). TPĮ 3 str. 2 d. 1 p. nustatyta, kad teisėkūroje turi būti vadovujamasi tikslingumo principu, reiškiančiu, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis. O 3 str. 2 d. 5 p., kad teisėkūroje turi būti vadovujamasi ir efektyvumo principu, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausios ir ekonomiškiausios teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus.

Įstatymo projekto Nr.3 aiškinamajame rašte kaip šio teisės akto ir Skonių draudimo tikslas yra nurodytas tikėjimasis, „<...> jog toks draudimas elektronines cigaretes padarys mažiau paklausias būtent nepilnamečių tarpe <...>“.

Tuo tarpu Įstatymo projekto Nr. 1 aiškinamajame rašte kaip šio teisės akto tikslas yra nurodytas „<...> mažinti elektroninių cigarečių ir jų pildyklių prieinamumą, efektyvinant nuotolinės prekybos draudimo įgyvendinimą bei suteikiant valstybės institucijoms galimybę kontroliuoti gamybą, didmeninę ir mažmeninę prekybą su tabako gaminiais susijusiais gaminiais <...>“. Negana to, netgi patys šio teisės akto projekto iniciatoriai aiškinamajame rašte nurodo, jog „įstatymo projekto rengėjų nuomone, siekiant išspręsti nepilnamečių elektroninių cigarečių vartojimo problemą, reikia imtis esminių pakeitimų, tokių kaip licencijavimas, mažmeninės prekybos ribojimai, didesnės baudos, galinčios atgrasyti nuo pažeidimų, o ne minimalių, tokių kaip skonių draudimas. Pastarieji, rengėjų nuomone, gali būti reikalingi tuo atveju, kai pagrindiniai draudimai yra neveiksmingi.“ Taigi, darytina pagrįsta išvada, kad Įstatymo projekto Nr. 1 ir Nr. 3 tikslai yra jei ne analogiški, tai labai panašūs, ką patvirtina ir Įstatymo projekto Nr. 1 aiškinamajame rašte pateikiama nuoroda į Įstatymo projekto Nr. 3, t.y. Skonių draudimo, neveiksmingumą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, NTGA nuomone, darytina išvada, kad Įstatymo projektais Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 siekiama tapačių tikslų bei juos pasiūlyti paskatino panašios priežastys. Dėl šios priežasties sveikinome Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos sprendimą kompleksiskai įvertinti visus Įstatymo projektus bei pateikti dėl jų bendrą nutarimo projektą su Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl jų.

Pabrėžiame, kad teikiamu Nutarimo projektu į minėtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos sprendimą buvo pasižiūrėta itin formaliai. Anksčiau dėl jų teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektai buvo tiesiog mechaniškai sujungti, visiškai neatliekant kompleksinio šių Įstatymo projektų vertinimo, siekiant lyginamuoju aspektu įvertinti, kurie Įstatymo

projektai veiksmingiausiai pasiektų iškeltus tikslus, sukeltų mažiausiai neigiamų pasekmių ar labiausiai atitiktų tarptautinę praktiką.

Jei šis kompleksinis vertinimas būtų buvęs atliktas, NTGA nuomone išvada būtų buvusi tik viena – Skonių draudimas neturės jokio poveikio elektroninių cigarečių vartojimo paplitimui nepilnamečių tarpe, tuo tarpu, ypatingai Įstatymo projektas Nr. 1, yra veiksminga priemonė, padėsianti kontroliuojančioms institucijoms užtikrinti galiojančių teisės aktų, įskaitant draudimo nepilnamečiams įsigyti elektronines cigaretes, laikymąsi.

Dėl Skonių draudimo

Kaip jau minėta, Įstatymo projektu Nr. 3 siūloma uždrausti pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, jeigu nikotino turinčiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako skonį. Tačiau Įstatymo projekto Nr. 3 aiškinamajame rašte prie Įstatymo projekto rengimą paskatinusių priežasčių, projekto tikslų ir uždavinių nurodoma, jog Lietuvoje sparčiai populiarėja tradicinių tabako produktų, tokių, kaip cigaretės, pakaitalai, ypač elektroninės cigaretės. Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) duomenimis, kaitinamojo ir kito rūkomojo tabako pirmąjį šių metų pusmetį parduota beveik penkis kartus (376 proc.) daugiau nei tuo pačiu metu pernai.

Taigi, nors Įstatymo projektas Nr. 3 numato griežtus ribojimus tik elektroninėms cigaretėms ir elektroninių cigarečių pildyklėms, bet remiantis Įstatymo projekto aiškinamuoju raštu, šių produktų rinkos dalis ar jos kitimo tendencijos nepateikiamos, vietoje to pateikiant kaitinamojo tabako pardavimo tendencijas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad nėra pagrindo teigti, kad elektroninių cigarečių naudojimo mastas Lietuvoje auga sparčiau nei kiti Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme numatyti produktai ir dėl to atsiranda nenumatyti neigiami padariniai.

Pažymėtina, kad Įstatymo projekto Nr. 3 aiškinamajame rašte taip pat nurodyta, jog siekdamas kovoti su garinimo plitimu, tokius ribojimus jau įvedė Suomija (2016 m.), Estija, Mičigano ir Niujorko valstijos JAV (2019 m.), taip pat diskutuojama dėl aromatizuotų nikotino skysčių uždraudimo JAV federaliniu lygiu.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad priešingai nei nurodyta, Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas analogų pasaulinėje praktikoje iš esmės neturi.

Štai teiginys, kad Estijoje ir Suomijoje parduodamose elektroninėse cigaretėse draudžiama naudoti kvapiąsias medžiagas, nėra visiškai teisingas. Faktiškai, kvapiosios medžiagos vis dar gali būti parduodamos atskirai, sumaišytos su elektroninių cigarečių skysčiu ir panaudotos atviro tipo talpyklų įrenginiuose. Kitaip tariant, kvapiosios medžiagos leidžiamos atviro tipo talpyklų elektroninėms cigaretėms ir draudžiamos uždaro tipo talpyklų elektroninėms cigaretėms. Reikia turėti omenyje ir tai, kad galima rizika sveikatai yra ženkliai didesnė, jei vartotojai patys susimaišo skystį (atviro tipo talpyklose), priešingai nei uždaro tipo talpyklose, kuriose skysčio mišinį kontroliuoja gamintojas. Dabartinė padėtis Estijoje ir Suomijoje iškreipia ir konkurenciją, kas neturėtų būti visuomenės sveikatos darbotvarkės tikslas.

Įstatymo projekto Nr. 3 aiškinamajame rašte pateikiama informacija, kad JAV federaliniu lygiu yra svarstomas analogiškas draudimas kaip ir Įstatymo projekte taip pat neatitinka realybės. Federalinės maisto ir vaistų administracijos (FDA) direktorius 2019 m. rugsėjo 25 d. JAV Bendruomenių rūmuose pareiškė¹, jog „Federalinė maisto ir vaistų administracija neplanuoja drausti kvapiąsias medžiagas, kaip teigiama kai kuriose spaudos pranešimuose. Tačiau planuoja griežčiau taikyti egzistuojantį teisinį reglamentavimą, kuris riboja tokių įrenginių prekybą.“

¹ <https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/remarks-prepared-testimony-us-house-energy-and-commerce-subcommittee-fda-regulation-electronic>

Dar svarbiau, 2019 m. lapkričio 18 d. JAV Prezidentas D. Trumpas paskelbė, jog atsisakoma² planų drausti elektronines cigaretes su kvapiosiomis medžiagomis (skoniais).

Taigi, kaip jau minėta, pasaulyje nėra valstybių, kuriose būtų taikomas toks teisinis reguliavimas, koks yra siūlomas Įstatymo projektu Nr. 3. NTGA pasisako tik už tarptautinėje praktikoje patikrintus ir vienareikšmiškai veiksmingus reguliacinius sprendimus.

Europos Sąjungos ir JAV skirtumai reguliuojant elektronines cigaretes

Taip pat, ypač atsižvelgiant į Įstatymo projekte Nr. 3 minimus pastarųjų metų su elektroninėmis cigaretėmis susijusias mirtis ir susirgimus, vertėtų paminėti JAV ir Europos Sąjungos galiojančius elektroninių cigarečių reguliavimo skirtumus ir detalizuoti susirgimų JAV priežastis.

Visų pirma, kalbant apie susirgimus JAV, atkreiptinas dėmesys, kad atitinkamos institucijos dar nepatvirtino susirgimų priežasčių ir tyrimas vis dar vyksta, tačiau vitamino E² acetatas aptiktas elektroninių cigarečių skysčiuose, kuriuos vartojo susirgę asmenys šiuo metu yra laikomas pagrindine susirgimų priežastimi. Tai patvirtina ir FDA, nurodydama³, kad tyrimo metu nustatyta, kad dauguma pacientų nurodė vartoję tetrahidrokanabinolio (THC) produktus savo atviro tipo talpyklose, todėl daroma prielaida, kad būtent THC garinimo produktai gali būti susirgimų priežastimi. Niujorko valstijos sveikatos departamentas laboratorinių tyrimų metu nustatė⁴, kad THC garinimo produktuose buvo aptikti dideli kiekiai vitamino E² acetato, bent jau vienas kurių, buvo vartojamas visų susirgusių asmenų.

Tačiau, kaip minėta, panašios problemos Europos Sąjungoje paprasčiausiai negali pasikartoti dėl esminių reguliavimo skirtumų, lyginant su elektroninių cigarečių reguliacine aplinka JAV.

Europos Sąjunga turi vieną griežčiausių reguliacinių mechanizmų elektroninėms cigaretėms visame pasaulyje. Remiantis Tabako produktų direktyvos nuostatomis tam, kad būtų galima rinkai tiekti garinimo produktus (skysčius ir įrenginius) Europos Sąjungoje:

- Gamintojai turi 6 mėn. prieš jų pateikimą pranešti nacionalinėms kontroliuojančioms institucijoms;
- Gamintojai ir importuotojai turi pateikti visų elektroninių cigarečių produktų ingredientų ir išskyrų, išsiskiriančių vartojant šiuos gaminius, sąrašą;
- Gamintojai ir importuotojai neša pilną atsakomybę dėl savo teikiamų produktų saugumo ir kokybės;
- Yra nustatomas maksimalus leidžiamas elektroninių cigarečių kapsulių (uždaro tipo talpyklų įrenginiuose) dydis bei maksimalus leistinas nikotino kiekis jose;
- Europos Sąjungoje galioja išplėstinis sąrašas medžiagų, kurios yra draudžiamos naudoti elektroninių cigarečių skysčiuose (į šį sąrašą patenka ir vitamino E² acetatas, taip ir THC ir kanapių aliejus).

Tuo tarpu JAV teisės aktai reguliuojantys elektroninių cigarečių įrenginius ir skysčius yra priimti 2016 m. rugpjūčio mėnesį. Pagal juos, FDA turi iš anksto suteikti patvirtinimą dėl elektroninių cigarečių pateikimo rinkai. Tai yra daroma naudojantis išankstine paraiška dėl tabako produktų (*Pre-Market Tobacco Product Application*) (PMTA).

Šiai dienai dėl labai sudėtingos procedūros ir reikalavimų FDA dar nepatvirtino nei vienos PMTA, tuo pačiu metu rinkos dalyviams buvo leista toliau teikti produktus, kurie rinkai buvo pateikti dar iki 2016 m. rugpjūčio mėnesio. Šis leidimas galioja iki 2020 m. (pabrėžtina, kad visų pirma, jis buvo numatytas iki 2018 m., vėliau iki 2022 m., dar vėliau nustatyta, kad iki 2021 m., kol pagaliau apsisotą ties 2020 m.). Taigi, šiuo pereinamuoju laikotarpiu elektroninių cigarečių ir jų skysčių produktams, kurie rinkai buvo pateikti

² <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-50463613>

³ <https://www.fda.gov/news-events/public-health-focus/lung-illnesses-associated-use-vaping-products>

⁴ https://www.health.ny.gov/press/releases/2019/2019-09-05_vaping.htm

dar iki 2016 m., iš esmės nėra jokio reguliacinio mechanizmo. Tai, kaip minėta, yra pagrindinis skirtumas šiuo atžvilgiu, lyginant su Europos Sąjunga, kuris nulemia ir iš to kylančias problemas.

Europos Sąjungoje egzistuojantį išsamų reguliacinį mechanizmą sprendžiant sveikatos problemas pažymi ir kitų Europos Sąjungos valstybių institucijos. Štai Anglijos visuomenės sveikatos departamento Tabako kontrolės vadovas Martin Dockrell pažymėjo, kad „iš to, ką žinome dėl pranešimų iš JAV, ten vartoti produktai daugiausia buvo pačių vartotojų „sumaišyti“ neteisėti narkotikai ir netinkami garinimo produktai. Priešingai nei Jungtinė Karalystė, kuri turi griežtą ... elektroninių cigarečių reglamentavimą, JAV neturi jokio reglamentavimo.“ Vokietijos Federalinė rizikos vertinimo tarnyba taip pat nemato padidėjusio pavojaus⁵, kalbant apie pavojus, susijusius su elektroninėmis cigaretėmis.

Pažymėtina, kad eilė visuotinai žinomų ir pripažįstamų institucijų ir asociacijų, netgi nekalba, apie elektroninių cigarečių reguliavimo griežtinimą, o pažymi, kad elektroninės cigaretės sukelia potencialiai ženkliai mažesnę riziką sveikatai nei tradiciniai tabako gaminiai.

Anglijos visuomenės sveikatos departamentas pažymi⁶, kad jos „vertinimu elektroninės cigaretės yra apie 95 proc. mažiau kenksmingos nei rūkymas.“ Tokios pat nuomonės laikosi ir Jungtinių Amerikos Valstijų vėžio draugija, kuri teigia⁷, jog jos „pagal esančius duomenis galima daryti išvadą, jog elektroninės cigaretės yra mažiau kenksmingos nei rūkymas.“

Pažymėtina, kad elektroninių cigarečių vartojimas neturi jokio neigiamo poveikio sveikatai ir aplinkiniams. Nacionalinės sveikatos tarnybos (Jungtinė Karalystė) (NHS) vertinimu⁸, „nėra jokių įrodymų, kurie patvirtintų, jog garinimas kenkia aplinkiniams.“ Tuo tarpu Anglijos visuomenės sveikatos departamento teigimu⁹, „nėra paskelbta mokslinių duomenų, kurie rodytų apie žalą aplinkiniams, kai yra vartojami garinimo produktai, o esantys duomenys parodo, kad rizika mažų mažiausiai yra ypatingai nežymi, ypač lyginant su rūkymu.“

Skonių draudimas nėra išeitis

Įstatymo projekto Nr. 3 aiškinamajame rašte nurodoma, kad Skonių draudimu yra siekiama apsaugoti nepilnamečių nuo elektroninių cigarečių vartojimo. Tačiau nėra pateikiama jokių konkrečių duomenų, kad būtent Skonių draudimas padės pasiekti šį tikslą.

Visų pirma, vertėtų pabrėžti, kad Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 16¹ str. 1 d. nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje draudžiama parduoti elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles asmenims iki 18 metų. Tuo tarpu šio straipsnio 2 d. yra nustatoma, kad Lietuvos Respublikoje draudžiama asmenims iki 18 metų rūkyti (vartoti) elektronines cigaretes ir turėti elektronines cigaretes ar elektroninių cigarečių pildykles.

Taigi, remiantis galiojančiais teisės aktais, Lietuvoje jau dabar draudžiama nepilnamečiams parduoti ir savo ruožtu jiems vartoti elektronines cigaretes, taigi, vertėtų susikoncentruoti nei į naujų draudimų įvedimą, o į esančio reguliavimo įgyvendinimo užtikrinimą, suteikiant kontroliuojančioms institucijoms reikiamus įrankius.

⁵ <https://www.politico.eu/article/us-vaping-illness-death-toll-rises-fear-reversals-anti-smoking-campaigns/>

⁶ <https://www.gov.uk/government/news/e-cigarettes-around-95-less-harmful-than-tobacco-estimates-landmark-review>

⁷ <https://www.cancer.org/healthy/stay-away-from-tobacco/e-cigarette-position-statement.htm>

⁸ <https://www.nhs.uk/smokefree/help-and-advice/e-cigarettes>

⁹ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/768952/PHE-advice-on-use-of-e-cigarettes-in-public-places-and-workplaces.PDF

Vienas iš veiksmingų įrankių dar labiau padėsiančių kontroliuoti Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimą galėtų būti Įstatymo projektas Nr. 1. Šiuo projektu siūloma įvesti su tabako gaminiais susijusių gaminių licencijavimą, kuris NTGA manymu būtų efektyvus įrankis, kontroliuojančioms institucijoms užtikrinant įstatymo nuostatų laikymąsi, įskaitant elektroninių cigarečių pardavimą nepilnamečiams.

Pažymėtina, kad turimi duomenys rodo, kad pagrindiniai elektroninių cigarečių vartotojai yra tradicinius tabako gaminius vartojantys suaugusieji. 2014 m. atlikta pasaulinė apklausa¹⁰ parodė, jog iš 19 414 elektroninių cigarečių naudotojų tik 0,4 proc. nevartojo jokių tabako gaminių prieš pradėdami naudoti elektronines cigaretes. Anglijos sveikatos departamento teigimu, „*Jungtinėje Karalystėje atlikti tyrimai rodo, kad elektroninių cigarečių naudojimas niekada nerūkusio jaunimo tarpe lieka itin žemas, mažiau nei 1 proc., o jaunimo rūkymas ir toliau drastiškai krenta.*“

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įstatymo projekte Nr. 3 nėra pateikiama konkrečių duomenų, kad nepilnamečiai naudoja elektronines cigaretes dėl jų skonių ar kad elektroninių cigarečių naudojimas skatina jų naudotojus ilgainiui pereiti prie tradicinių tabako gaminių vartojimo, kitų valstybių sveikatos institucijų praktika netgi rodo priešingai. Taigi, nėra jokio pagrindo manyti, kad Skonių draudimas pasieks Įstatymo projektą siekiamą tikslą.

NTGA nuomone, siekiant užkirsti kelią nepilnamečiams įsigyti ir vartoti elektronines cigaretes vertėtų sustiprinti Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo atitikties kontrolę bei tuo tikslu suteikti papildomus įrankius kontroliuojančioms institucijoms, kaip pavyzdžiui su tabako gaminiais susijusių gaminių licencijavimo įvedimas.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

NTGA, susipažinusi su Nutarimo projektu ir Įstatymo projektais,

Sutinka su šiomis Nutarimo projekto nuostatomis:

1. NTGA nuomone, priešingai nei Įstatymo projektas Nr. 3 (Skonių draudimas), Įstatymo projektu Nr. 1 siūlomas įvesti **su tabako gaminiais susijusių gaminių licencijavimas būtų efektyvus įrankis**, padėsiantis kontroliuojančioms institucijoms užtikrinti teisės aktų nuostatų laikymąsi, įskaitant elektroninių cigarečių pardavimo draudimą nepilnamečiams.
2. NTGA prašo **pateikti nuodugnią numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo analizę**, kurioje atsispindėtų Skonių draudimo veiksmingumas Įstatymo projekte Nr. 3 (Skonių draudimu) keliamiems tikslams pasiekti, poveikis verslo aplinkai, įtaka kriminogeninei situacijai ir kiti veiksniai, taip pat nuodugnų esamo teisinio reguliavimo vertinimą, siekiant įvertinti jo veiksmingumą bei priežastis dėl galimai neveiksmingo jo nuostatų užtikrinimo bei kontrolės.
3. Vadovaujantis Direktyvos 2015/1535 nuostatomis, **Įstatymo projektas Nr. 3 (Skonių draudimas) privalo būti notifikuojamas**.

Iš dalies sutinka su šiomis Nutarimo projekto nuostatomis:

1. Įstatymo projekto Nr. 3 (Skonių draudimo) priėmimo atidėjimo terminas iš tiesų turėtų būti prailgintas, tačiau Nutarimo projekte numatytas atidėjimo terminas neatitinka proporcingumo kriterijaus bei

---

¹⁰ <https://www.gov.uk/government/publications/e-cigarettes-and-heated-tobacco-products-evidence-review>

tarptautinės praktikos. Vadovaujantis pastaraisiais, manome, kad tokio pobūdžio Įstatymo projektui **turėtų būti numatytas ne mažesnis nei 2 metų priėmimo atidėjimo terminas po Įstatymo projekto priėmimo.**

Nesutinka su šiomis Nutarimo projekto nuostatomis:

1. **Atkreipdama dėmesį į šiame rašte išdėstytus argumentus, NTGA nesutinka su Nutarimo projekte siūloma išvada pritarti Įstatymo projektui Nr. 3 (Skonių draudimui) bei prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nepritarti idėjai įvesti draudimą tiekti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, jeigu nikotino turinčiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako skonį.**